

מיליון דולר מתנה לסם רוטברג ולו בוויאר

במדינה

העם

הפריץ לא מת

ניכסון הלק —
אך הפריץ
לא מת

„מי יודע מה יכול לקרות תוך שנה? אולי ימות הפריץ, אולי ימות הסוס, אולי אמות אני?״ כך ניחם היתודי את אשתו, אחרי שהפריץ איים עליו להרגו. אם לא ילמד את סוסו קרוא וכתוב תוך שנה, בדיחה יהודית זו הנתתה את לוי אשׁ כול, שהיה מומחה גדול לבדיחות יהודיות, כאשר קבע אחרי מילהמת ששת הימים את המדיניות הנוכחית של הממשלה. ישראל החזיקה בכל השטחים שכבשה. אמנם הופעה עליה לחץ להתזרם, אולם בינתיים עובר הזמן, במשך הזמן, הכל יכול לקרות. בצורה זו או אחרת ייעלם הלחץ במרוצת הימים, והשטחים יישארו בידי ישראל.

למראית עין, הוכיחה מדיניות זו את עצמה. ויליאם רובינס, שרהחוק האמריקאי שתבע את החזרת השטחים, „מת״. הוא סולק על-ידי ניכסון. גוגאר יארינג מתווך האר״ם, „מת״. הוא התייאש והסתלק. הלחץ על ישראל פחת ונעלם לגמרי — עד שפתחו הערבים במילהמת יום הכיפורים.

אלוהים אחרי מילהמת זו, התחדש הלחץ בעוצמה של מכבש. הנרי קיסינג'ר הכתיב נסיגה בדרום ובצפון. מאחוריו עמד ריצ'ארד ניקסון, שהחליט להחזיר את אמריקה למרחב־הנפט הערבי. השבוע היה נדמה שחוכמתו של לוי אשכול הוכיחה את עצמה שוב. הפריץ מת. ריצ'ארד ניקסון סולק מתפקידו, בדיוק ברגע שבו התכונן לכפות על ישראל את הנסיגה הראשונה מן הגדה הערבית.

לשוחרי־סיפוח דתיים יכול היה הדבר להיראות כהתערבות של אצבע־אלוהים. זה מכבר טענו כמה גורמים בצמרת הדינית של ישראל שכדאי לפעול בצניעה נגד ניכסון בארצות־הברית, לעזור לסנטור ג'קסון ולחבריו להפילו — למרות שיצחק רבין היה אחד הפעילים המרכזיים למען בחירתו מחדש ב־1972. עכשיו נפל ניכסון מעצמו, בלי עזרה. **הסוס לא מת.** אך נדמה שהבדיחה היהודית אינה מוכיחה את עצמה הפעם. ניכסון הלך, אך קיסינג'ר נשאר. יחד עימו גם מדיניותו. אמנם, ייתכן כי הנשיא החדש, ג'ראלד פורד, יחליף ברבות הימים את קיסינג'ר, בניגוד להבטחתו מהשבוע. הבטחות כאלה הן שיגרתיות במיקרה כזה, והחילופין אפ־שריים כעבור זמן, אחרי שהנשיא החדש יתבסס ויקבל ביטחון עצמי.

אולם בינתיים מעוניין פורד להוכיח כי הוא מסוגל להמשיך במדיניות הדינאמית של ניכסון, ולהשיג הישגים כמוהו. במשבר הנשיאות התגבש קיסינג'ר כמיש החוק ביותר בושינגטון. השבוע מילא תפקיד־מפתח במהלכים לשיכנוע ניכסון להתפטר. ברגע זה הפך לדיוקן טטור של מדיניות־החוק האמריקאית. הפריץ לא מת. הסוס לא מת. היהודי חי וקיים. והלחץ למען הסדר במרחב יימשך במלוא התנופה.

מדיניות
מה רוצה רבין?
שתי הצהרות של
ראשיהממשלה הצטרפו
למסקנה שהמליחמה
היא בלתי־נמנעת

לאן הולך יצחק רבין? ראשיהממשלה ידוע כאדם המסוגל לנתח אפשרויות. להסיק מסקנות סבירות. השבוע יצר סביבו אווירה של תעלומה. הוא עלה לרמת־הגולן, כחלק מן הר תכונה הממשלתית, שנועדה להפגין עירנות צבאית־מדינית, כדי להרתיע את הסורים מפני הרפתקה צבאית. רבין וחביו ריו סברו שהסורים עלולים לפתות בהתקפה, אם יעלה על דעתם שישראל אינה מוכנה. שצה״ל לא התאושה מן המיליחמה, או שבראש המדינה עומדת מלהשלה תלשה.

זוהי חברה שהוקמה כדי להעביר כס־פים ממדינת־ישראל לבוויאר ורוטברג, אישית. מייד עם היווסדה קיבלה החברה ממינהל מקרקעי ישראל 44 דונם בלב קריית־אנון, במחיר המגוחך של 128 אלף לירות לדונם. „בר״ בנתה על־השטחים 166 קוטג'ים, מכרה אותם מ־ראש במחיר של 135 אלף לירות ה־אחד! „בר״ היתה רק מתווכת ב־עסקה זו. שכן הבנייה נעשתה על־ידי חברת „מינמטל״, המכירה נעשתה על־ידי „שיכון ופיתוח״ הממשלתית, שקנתה מראש את כל הקוטג'ים. „בר״ הרוויחה, איפוא, בלי להשקיע פרוטה, לפחות 35 אלף לירות לכל קוטג', או 6.3 מיליון לירות לפחות בסך־הכל.

היא לא השקיעה דבר, כיוון ש„שיכון ופיתוח״ מימנה ל„מינמטל״ את כל ה־בנייה. עתה, באמצעות עסקה מסובכת ב־יותר, גרפו בוויאר־רוטברג שוב, מיליון

זו בוויאר
— לכים הפריץ!

דולר נוספים, ממכירת מחצית מניות „בר״ ל„חברה הבינלאומית״, וכל זאת — תודות לנדבות ליבה של ממשלת יש־ראל, ששילמה תמורת מניות „משקיעי ישראל״ מחיר גבוה בארבע־מאות אלף דולר ממחיר השוק. נא לשים לב: העסקה לא הובאה לאישור ועדת השרים הכלכליים או ועדת הכספים. העסקה לא דווחה כלל לרשות ניירות־הערך, או לבורסת המניות. הכל נעשה במחשכים, כגנבים בלי לה, בשיטות להן רגילים היו רוטברג ובוויאר בימים־עברו.

אולם נראה כי לאחרונה חל שפל ב־עסקיהם הפרטיים, כחלק מן השפל הכללי באמריקה, והם נזקקו לעזרת מדינת ישראל. אך איך עושים זאת בתקופה שהעיתונות לוטשת עין לכל הריגה, וכאשר זכר „נתיבי נפט״, „אוטוקרס״ ו־„אי־אוי־אס״ עודנו טרי?

הלכו ראשי האוצר ועשו את המעשים הבאים: חברת „משקיעי ישראל״ הח־זיקה ב־20% ממניות ההצבעה ב„בנק לפיתוח התעשייה״, באמצעות מניות ש־ערכן הנקוב הוא כ־4.3 מיליון דולר. ערך מניות אלו ירד במשך הזמן עד כדי המחצית, לפחות. לפני כשנה מכרו „משקיעי ישראל״ ל־ממשלת ישראל את מחצית המניות ה־ללו, במחיר הגבוה בהרבה ממחיר ה־שוק. למעשה, הם מכרו מניות שערך־השוק שלהן היה 770 אלף דולר במחיר של 1.1 מיליון דולר.

מכירה זו אינה חוקית כיוון, שלא קיבלה את האישורים־כחוק של הממשלה. אגב, מייד לאחר־מכן התברר כי לא ניתן לעשות עסקה זו, כיוון שתקנון „הבנק לפיתוח התעשייה״ קובע, שאסור שבידי ממשלת ישראל יהיו יותר מ־26% ממניות ההצבעה בבנק. ממשלת ישראל נזקקה לשנה שלמה כימעט, עד שמצאה גורמים אחרים שהסכימו לקנות ממנה את המניות במחיר הגבוה מערכן ה־אמיתי. עם המכירה קטן במחצית מ־סך ה־פר המנהלים בבנק מטעם „משקיעי ישראל״, ושמעון הורן חדל להיות מנהל במשך כשנה, עד שנכנס במקום בוויאר. לקחו רוטברג ובוויאר את מיליון ה־דולר שקיבלה „משקיעי ישראל״ מ־ממשלת ישראל, והשקיעו אותו בחברה החדשה שיום פ־ינחם ספיר, „החברה הבינלאומית לפיתוח״ (החברה לישראל ב־). רוטברג אף התמנה כאחד מחמשיה מנהליה של החברה החדשה. לולא קנ־תה ממשלת ישראל מ„משקיעי ישראל״ את מחצית חלקם ב„בנק לפיתוח התעשייה״, לא היה להם הכסף להשקיע ב־חברה הבינלאומית.

הבינלאומית הוקמה בזומת ספיר, כדי לעודד השקעות בתעשייה. היא קיבלה פטור ממסים למשך 30 שנה! המעשה הראשון שעשתה החברה ה־בינלאומית היה קניית 50% מחברת בניה בשם „בר״, בסכום של מיליון דולר. מי הם בעלי חברת „בר״? בוויאר ורוטברג, באופן פרטי!

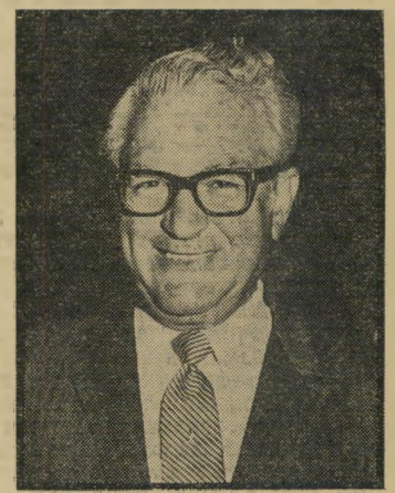
מכאן שבוויאר ורוטברג, כמנהלי „החברה הבינלאומית״, גרמו לכך שהיא תקנה בסכמי עשרות משקיעים זרים תמימים, חלק בחברה פרטית שלהם. חברת „בר״ כולה אינה שווה, למעשה, אפילו עשרה אחוזים מן הסכום ששולם עבור מחצית מניותיה.

ההודעה הטלפונית האלמונית היתה קצרה וסתמית: „בתדוק מדוע הוציאו את שמעון הורן מהנהלת הבנק לפיתוח התעשייה״.

אולם כל המקורב לצמרת השלטון הכלכלית בישראל יודע, כי הודעה כזו דייה כדי להקפיץ כל עיתונאי־לענייני־לכלכלה הגון מכיסאו.

שמעון הורן הוא סגן־המנהל בחברה ששמה „משקיעי ישראל״, ולמעשה הוא הרוח החיה בה. בשעתו שימש כנציג רשות ההשקעות בארצות־הברית, בתוקף תפקידו הכיר משקיעים אמריקאיים, ו־היה הראשון בשורה ארוכה של פקודי ממשלה שעברו לעבוד אצל המשקיעים הפרטיים, עימם ניהלו קודם לכן משא־ומתן בשם המדינה.

הורן התיידד עם יושב־ראש מפעל ה־בונדס בארצות־הברית, סאם רוטברג, ושיתפריעו, לו בוויאר. רוטברג ו־בוויאר עשו את כספם בדרך הקשה,

סם רוטברג
כספי המדינה

בעזרת עולם הפשע האמריקאי. רוטברג היה שותפו של מאיר לנסקי בעסקי מלונות והימורים בלאס־ווגאס. בוויאר נידון למאסר על הברחות זהב בסן־פרנסיסקו. אחרי שהתעשרו, החלו עוסקים בעסקי מניות והשקעה בישראל, הקימו בתמיכת פ־ינחם ספיר חברה בשם „משקיעי ישראל״, שגייסה 35 מיליון דולר להשקעות בארץ. לקבוצת בוויאר רוטברג יש רק 7% בחברה, אך הם מנהלים אותה כאילו היתה נכס פרטי של־הם, כיוון שספיר רצה ביקרם.

הקרב על מנשייה

בחלוקת כמה מיגרשים על־ידי המינהל לפרוטקציוניסטים כמו גרשום רוזוב ומרק מושביץ, שקיבלו, כל אחד מ־הם, כמה דונמים יקרים בסכום של 350 אלף לירות הדונם. תוקפנותו של יושב־הראש החדש של החברה המשותפת לעירייה ולמינהל לא מצאה חן בעיני זורע, שתבע לחיות יו־שבראש החברה. נאמן היה מוכן להתפטר, אבל רק בתנאי שצ׳יץ, ראשיה־עירייה יחליף אותו. מפני כבודו של צ׳יץ הסכים זורע ל־יותר, ועתה התמנה צ׳יץ כיושב־ראש, ונאמן יהיה מלא־מקומו. עתה מתכוון נאמן לצאת שוב למערכה, ולגרום לתח־זרת הקרקעות לבעלות העירייה.

עיריית תל־אביב החלה במילהמת נגד ראש מנהל־מקרקעי־ישראל, אלוף מאיר זורע, כדי להחזיר לידיה את שיטחי מנשייה. בשעתו מסרה עיריית תל־אביב של רבינוביץ את שטח מנשייה לידי המינהל, כדי שיפנה את המתגוררים בו. המינהל הצליח לפנות את התושבים בסכום של 40 מיליון לירות, ומצא עצמו אוחז ביותר מאלף דונם יקרים ביותר בארץ, תמורת 40 מיליון לירות. השטחים שווים כיום לפחות ביליון לירות. יושב־הראש החדש של חברת „אחו־זות הוף״, האמורה לפתח את השטח, עורך־הדין אברהם נאמן, פתח במסע להחזרת הקרקע לעירייה. הוא הסתייע

מעלות

לביקעת־הירדן

הסוכנות היהודית קנתה לפני שבועות אחדים מיפעל תעשייתי שפעל ב־עירית־העולים מעלות. הסוכנות מעבירה את המיפעל להי־אחוזת בביקעת הירדן, לאחר שנסגר ב־עיקבות הטבח במעלות, לאחר שעובדי הערבים סירבו להמשיך לעבוד בו, ו־עובדים יהודיים החלו נוטשים את מע־לות. נמסר כי כמה מיפעל־תעשייה אחרים בעירית־העולים מעלות עומדים על סף סגירה.